

עמ"ת 52977/10/22 - עדן סואיסה, מרגלית אשכנזי, שרית סואיסה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

עמ"ת 52977-10-22 סואיסה(עציר) ואח' נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 525043/2021

בפני כבוד השופט נאסר ג'השאן
העוררים
1. עדן סואיסה (עציר)
2. מרגלית אשכנזי
3. שרית סואיסה
נגד
מדינת ישראל
המשיבה

החלטה

1. ערר על החלטת בית משפט השלום בקריות בתיק מ"ת 29414-08-21 (כב' השופטת סימי פלג קימלוב) מיום 02.10.2022, לפיה נעתרה באופן חלקי לבקשת המשיבה לחילוט ערבויות שניתנו להבטחת תנאי שחרורו של העורר מס' 1 (להלן: "העורר") ממעצר.

2. בהחלטתו מושא הערר הורה בית משפט קמא על חילוט סך 20,000 ₪ - הוא סכום ההתחייבות העצמית עליה חתם העורר להבטחת תנאי שחרורו ועל חילוט הערובה הכספית בסך 7,500 ₪, שהפקיד העורר בקופת בית המשפט. בנוסף, קיבל בית משפט קמא באופן חלקי את בקשת המשיבה לחלט ערבויות צד ג' על סך 20,000 ₪ כל אחת, עליהן חתמו עוררות 2 ו-3, והורה על חילוט חלקי בסך 2,500 ₪ מכל אחת מן הערבויות. בית משפט קמא קבע כי הסכומים ישולמו תוך 60 יום מיום ההחלטה.

עובדות רקע:

3. כנגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות גידול, ייצור והכנת סמים מסוכנים בניגוד לסעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: "הפקודה"); החזקת כלים להכנת סם שלא לצריכה עצמית, עבירה בניגוד לסעיף 10 רישא לפקודה, ונטילת חשמל מים וגז בגניבה, עבירה בניגוד לסעיף 400 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

4. על-פי עובדות כתב האישום שכר העורר דירה מצד ג' בקרית מוצקין, רכש זרעים של סם מסוכן מסוג קנאביס, התקין מערכות אוורור ומזגני לחות ותאורה שתכליתה מתן עוצמת אור מקסימלית לשם השבחת הסמים אשר גידל, רכש מפוחים, מדי טמפרטורה, פילטרים, עשרות שנאים וחומרי דישון שונים. ביום 08.04.2021 בסמוך לשעה 14:30, במהלך חיפוש שבוצע בדירה השכורה, נמצא העורר מגדל ומחזיק סם בדירתו ונתפסו 201 שתילי סם מסוכן מסוג קנאביס במשקל כולל של 19.78 ק"ג נטו.
5. על-פי האמור בכתב האישום, נמצא כי העורר ביצע בדירה מעקף חשמל בלתי חוקי ומסוכן אשר הוביל לכך שכמות החשמל אשר נצרכה בדירה, לא נרשמה במונה החשמל של הדירה.
6. בד בבד עם הגשת כתב האישום, עתרה המשיבה לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים כנגדו.
7. ביום 15.08.2021, הורה בית משפט קמא על הארכת מעצרו של העורר עד למתן החלטה אחרת ועד לקבלת תסקיר שירות מבחן. על החלטה זו הוגש ערר לבית המשפט המחוזי (עמ"ת 36019-08-21), אשר קיבל את הערר והורה על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני ובפיקוח מפקחים עד אשר יוגש תסקיר שירות המבחן. בית המשפט המחוזי הורה כי 5 מפקחים יפקחו על העורר וביניהם העוררות שלפניי - אמו וסבתו של העורר. בית משפט המחוזי התנה את השחרור בחתימת העורר על ערבות עצמית בסך 20,000 ₪, חתימת כל אחד מהמפקחים על ערבות צד ג' בסך 20,000 ₪ והפקדת ערובה כספית בסך 7,500 ₪, הכל לשם הבטחת תנאי השחרור.
8. לאחר קבלת תסקיר שירות מבחן, התקיים דיון נוסף בפני בית משפט קמא ובהחלטה מיום 12.10.2021 התיר בית משפט קמא לעורר לצאת לעבודה מדי יום בין השעות 17:00 עד 19:00 בפיקוח אחד המפקחים שאושרו.
9. בהחלטה נוספת שניתנה על-ידי בית משפט קמא לאחר קבלת תסקיר שירות מבחן נוסף, ביום 12.4.2022 הורה בית משפט קמא על שחרור העורר ממעצר בפיקוח אלקטרוני לתנאים של מעצר בית מלא, בבית סבתו בקרית מוצקין, כאשר על העורר יפקחו 5 מפקחים עליהם נמנות שתי העוררות שבפניי. באותה החלטה הורה בית משפט קמא על חלונות התאוררות בין השעות 10:00 עד 12:00 ובין השעות 17:00 עד 20:00 וקבע כי כל הערבויות שנחתמו ימשיכו להבטיח תנאי השחרור. בהחלטה נוספת מיום 29.08.2022 הקל בית משפט קמא בתנאי השחרור והתיר לעורר לצאת לעבודה בפיקוח אמו וזאת בין השעות 08:00 עד 18:30.
10. להשלמת התמונה יצוין כי ביום 13.10.2022, הודה העורר בעובדות כתב האישום ועניינו נקבע לשמיעת טיעונים לעונש לאחר קבלת תסקיר שירות מבחן בעניין העונש, ליום 19.10.2022.
11. בטרם נשמעו טיעוני הצדדים לעניין העונש, ביום 07.09.2022 הגישה המשיבה בקשה דחופה לעיון

חוזר ולחילוט הערבויות שהופקדו להבטחת תנאי שחרורו של המשיב וזאת לאור העובדה כי המשיב הפר באופן בוטה את תנאי השחרור. נטען, כי ביום 05.09.2022 - יומיים לפני הגשת הבקשה, בשעה 02:12 נתפס העורר עם חבריו בעיר טבריה מבליים ביום הולדת של חבר, כאשר ברכב בו ישב העורר, שנעצר על-ידי שוטרים בבדיקה שגרתית, מסר העורר פרטים של אדם אחר העונה לשם "עמרי פרץ". נטען כי העורר הודה בחקירתו כי הוא יצא ממעצר הבית בשעה 23:00. עוד נטען כי סבתו ואמו - העוררות 2 ו-3, מסרו בחקירתן במשטרה, כי הן לא ידעו על ההפרה הנטענת מאחר וישנו באותה שעה, וכי הבחינו ביציאתו רק בשעות הבוקר.

12. ביום 19.09.2022 התקיים דיון בבקשת המשיבה. בהחלטה שניתנה באותו יום עצר בית משפט קמא את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים כנגדו, וביום 02.10.2022 ניתנה החלטת בית משפט קמא בבקשה לחילוט ערבויות, בה הורה בית משפט קמא על חילוט הערבויות שהפקיד העורר ועל חילוט חלקי של הערבויות שהפקידו העוררות, כאמור בפתח של החלטתו זו.

13. בהחלטתו קבע בית משפט קמא כי שוכנע שהעורר יצא מהבית והפר את תנאי השחרור. בנוסף, באשר לערבים, קבע בית משפט קמא, כי היה מצופה שהמפקחים יפקחו פיקוח הדוק יותר על העורר. יחד עם זאת, לאור העובדה שהעורר הערים על המפקחות, והמתין שילכו לישון, מצא בית משפט קמא להיעתר לבקשת המשיבה באופן חלקי והורה על חילוט ערבויות חלקי.

14. על החלטה זו הוגשה הודעת הערר. העורר טוען כי אינו חולק על הפרת תנאי השחרור אולם, לא היה מקום לחלט את מלוא הערבויות שהפקיד וזאת בשים לב לטיב ההפרה, אשר לא סיכנה את הציבור ולא נלוותה אליה כל פעילות פלילית. עוד טען העורר, כי בשל ההפרה ירד לטמיון הליך שיקומו המוצלח של העורר בפיקוח שירות המבחן.

15. אף עוררות 2 ו-3 השיגו על החלטת בית משפט קמא, כשהן מעלות טענות הפליה ביניהן לבין מפקחים אחרים. עוד טענו העוררות 2 ו-3 כי לא הפרו את התנאים שכן הן ישנו ולא ידעו על הפרת תנאי השחרור של העורר.

16. העוררים כולם טענו, כי הגשת חומר החקירה לבית משפט קמא נעשתה בניגוד להנחיות פרקליט המדינה (הנחיה 5.13).

17. המשיבה ביקשה לדחות את הערר וטענה, בין היתר, כי החלטת בית משפט קמא היא החלטה מאוזנת. המשיבה ביקשה לדחות את הטענה כי הגשת חומר החקירה לידי בית משפט קמא נעשתה שלא כדין ובניגוד להנחיות פרקליט המדינה, והפנתה לפסיקה אשר קובעת כי לאור הרציונל העומד בבסיס הערבויות שנועדו להבטחת תנאי מעצר, אין לדרוש כי המפקחים ידעו על ההפרה.

הכרעה:

18. לאחר שעיינתי בכתובים ושמעתי את טענות ב"כ הצדדים, נחה דעתי כי יש לדחות את הערר על כל מרכיביו.

19. אפתח בטענת העוררים כי חומר החקירה הנוגע להפרת תנאי השחרור, הוגש בניגוד להנחיות פרקליט המדינה. ראשית, הן העורר והן העוררות אינם חולקים על עצם ההפרה ועל תנאיה, ואינם מפנים לנזק או לעיוות דין שנגרם כתוצאה מעיון בחומר החקירה שהוגש לעיונו של בית משפט קמא; שנית, הפסיקה נדרשה להגשת חומר המצוי בתיק מב"ד בגדר בקשה לחילוט ערבויות בבש"פ 6747/13 **דורני נ' מדינת ישראל** (08.01.2014) וקבעה כי:

"...דומה כי בנסיבות העניין שלפנינו, השימוש בראיות המצויות בתיק המב"ד במטרה להוכיח את חומרת ההפרה של תנאי השחרור, כאשר קיים חשד כי ההפרה נעשתה על רקע ביצוע עבירות נוספות, בהן עוסק תיק המב"ד, נכנס לגדרי החריג לכלל. המידע המצוי בתיק עשוי להיות משמעותי לצורך ההכרעה בשאלה אם ובאיזו מידה יש לחלט את הערבויות. לצד זאת, יובהר כי משמדובר בתיק חקירה פתוח המכיל ראיות גולמיות בלבד, שאין בהן בשלב זה כדי להוות תשתית להגשת כתב אישום, המשקל שיש לייחס לראיות אלו הוא נמוך יחסית, ובוודאי שאינו זהה למשקל שיינתן לכתב אישום שהוגש או להרשעת הנאשם בתום הליך משפטי. ברם, אין לשלול לחלוטין את ערכן של ראיות גולמיות אלו לצורך הספציפי של חילוט ערבויות.."

הדברים הם בבחינת קל וחומר מקום שהעוררים אינם חולקים על עצם ההפרה ועל נסיבותיה.

20. מכאן לטענות העוררים כנגד חילוט הערבויות במלואן (לעניין העורר) ובחלקן (לגבי העוררות).

21. באשר לעורר סבורני, כי העורר מנסה לתפוס את החבל משני קצותיו. העורר, לאחר מתן החלטת בית משפט קמא טען לעונש, ובין יתר טענותיו להמתקת עונשו, הוא העלה את הטענה כי יש להתחשב בחילוט הערבויות לעניין גובה הקנס וכלשון בא כוחו:

"לעניין הקנס... בהליך המעצר חולטה הפקדה בסך 7,500 ₪, סכום של 20,000 ₪ שחתם בערבות עצמית וגם חולטו 5,000 ₪ של ערבות צד ג".

יצוין עוד כי עיון בגזר הדין מעלה, כי בית משפט קמא לקח בחשבון את חילוט הערבויות והתחשב בו לעניין גובה הקנס משקבע כי: **"בנסיבותיו של הנאשם... וחילוט כספים בהליך המעצר - שוכנעתי להורות על חיוב צופה פני עתיד ולהימנע מהשתת קנס"** (ההדגשה אינה במקור - נ.ג.).

22. נדמה כי התנהלותו של העורר כאן דומה במהותה להתנהגות בעל דין בהליך אזרחי הטוען טענות

סותרות, ואילו היה מדובר בהליך אזרחי היה מושתק העורר מלהעלות טענות סותרות מן הסוג הנדון וזאת מכוח דוקטרינת 'ההשתק השיפוטי', המונעת בעל דין מלהעלות טענות סותרות בהליכים שונים מקום שהטענה הראשונה הצמיחה לו תועלת (ראו: רע"א 4224/04 **בית ששון נ' שיכון עובדים**, פ"ד נט(6) 625 (2005)). מבלי להכריע בשאלה אם הדוקטרינה חלה על הליכים בעלי אופי ממוני במסגרת הליכים פליליים נראה, כי יש מידה של חוסר תום לב בהגשת הערר, לאחר שהעובדה שהערבויות חולטו עמדה כשיקול להמתקת עונשו של העורר.

23. מכל מקום, אף לגופו של עניין, דין הערר שהגיש העורר להידחות. העורר הפר את תנאי המעצר ואף מסר לשוטרים ששאלו לשמו, שמו של אדם אחר. הערובה והערבות עליה חתם העורר נועדו להבטיח תנאי השחרור, כאשר המטרה היא הרתעתית, ולפיכך קובע סעיף 51 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, את תוצאות הפרת תנאי שחרור בערובה ובין היתר, מוקנית לבית המשפט הסמכות להורות על חילוט הערבויות של משוחרר בערובה.

24. כאשר בית המשפט נותן אמון בנאשם ומשחררו בערובה, נערך איזון בין חירותו של הנאשם לבין הגנה על שלום הציבור, הבטחת התייצבותו של הנאשם לדיון בעניינו ומניעת שיבוש הליכי משפט, כאשר האיזון הזה נעשה ככלל על-ידי הרחקת הנאשם מזירת העבירה או מן הקרבן, או שחרורו למעצר בית בפיקוח מפקחים ומתן ערבויות להבטחת קיום תנאי השחרור (ראו בש"פ 3239/08 **שוקרון נ' מדינת ישראל** (13.05.2008)). הכלל אפוא, שיש בו כדי להגשים את ההרתעה לבל יופרו תנאי השחרור ולבל יסכן הנאשם את בטחון הציבור, הוא שכאשר מופרים תנאי השחרור תמומשה הערבויות שהפקיד הנאשם, כפי שנהג בית משפט קמא לגבי העורר.

25. אמנם, חילוט ערבויות הוא עניין שבשיקול דעת ומוסמך בית המשפט להורות על מימוש חלקי של ערבות, כאשר הכל תלוי בנסיבות ההפרה, חומרת העבירות, מידת מסוכנותו של הנאשם וטיב ההפרה (בש"פ 8626/04 **צוסקין נ' מדינת ישראל** (10.10.2004)). יחד עם זאת, מסקנתי היא, כי לאור חמורת ההפרה ונסיבותיה (מסירת שם אחר לאנשי המשטרה כאשר העורר מבלה בטבריה עם חבריו בשעה מאוחרת של הלילה), וכן לאור השימוש שעשה העורר בהחלטת בית משפט קמא להמתקת עונשו (בגזר הדין בית המשפט פטר אותו מתשלום קנס), אין מקום להתערב בהחלטת בית משפט קמא לגבי חילוט הערבויות שהפקיד העורר.

26. אף לגבי העוררות 2 ו-3, לא מצאתי עילה להתערב בהחלטת בית משפט קמא.

27. חתימת ערבות צד ג' על-ידי מפקח נועדה להגשים שלוש תכליות: הראשונה, הרתעת המפקח לבל יפר את חובותיו כמפקח, ובין היתר, חובתו לדווח על כל הפרה של תנאי השחרור; השנייה, הרתעת הרבים והתרעת מפקחים פוטנציאליים; והשלישית, התרעת הנאשם המפוקח לבל יפר את תנאי השחרור ובכך

יפגע במפקח, שלרוב הוא קרוב משפחה או ידיד שנרתם לסייע לנאשם. בעניין זה כבר נאמר כי "יידעו כל נאשם או נידון, המתעתד להפר את תנאי שחרורו, כי במעשיו הוא עתיד לפגוע באנשים קרובים לו אשר הסכימו לערוב לו" (בש"פ 8163/12 אלון נ' מדינת ישראל (19.11.2012); ראו גם: בש"פ 1902/19 אביטן נ' מדינת ישראל (02.06.2019) (להלן: "עניין אביטן").

28. טוענות העוררות כי העורר הערים עליהן והוא יצא ממעצר הבית לכיוון טבריה, לאחר שהלכו לישון. בעניין אביטן הנ"ל נדרש בית המשפט העליון לשאלת מידת אשמו של המפקח, וקבע כי התניית חילוט ערבות של ערב בהוכחת אשמו של הערב, חותרת תחת הרציונל העומד בבסיס חתימת הערבות ובין היתר הרתעת הנאשם: "לו היתה מתקבלת טענתם לפיה התחייבותם מתייחסת רק לחלון הזמן המצומצם שבו הם נמצאו בפועל עם אביטן ופיקחו עליו, היה הדבר מאיין את מטרת הערבות ומצמצם באופן משמעותי את התכלית ההרתעתית שלה" (שם, עניין אביטן, פסקה 51).

29. נראה, כי בית משפט קמא איזן כראוי בין העבודה כי העורר הפר תנאי השחרור, לבין טענת העוררות כי העורר הערים עליהן ועזב את הבית ללא ידיעתם, והוא חייב כל אחת מן העוררות ב-12.5% מסכום הערבות עליהן חתמה כל אחת מהן. מסקנה זו מאזנת כראוי בין חובת המפקחות לפקח על המפקחות לבין "מידת האשם" שנפלה בהתנהלות העוררות.

30. אף טענות העוררות לאפליה אני דוחה. העוררות שהו עם העורר בדירה להבדיל ממפקחים אחרים. מכל מקום אי הגשת בקשה לחילוט ערבויות של ערבים אחרים, אינה אמורה להטיב עם המפקחות-העוררות.

31. סוף דבר- הערר נדחה בזאת.

ניתנה היום, ט"ז חשוון תשפ"ג, 10 נובמבר 2022, בהעדר הצדדים.